HE Talousarvioksi 2018 (pl 32)
Työvoiman kohtaanto-ongelma

KAUPPAKAMARI

100 vuotta tulevaisuutta

Työvoiman kohtaanto-ongelma on vakava: Tarvitaan järeämpiä toimenpiteitä

- Yrityksillä on vakavia rekrytointihaasteita joka puolella maata ja pula osaavasta työvoimasta on muodostunut kasvun esteeksi jo useilla eri aloilla.
- Suomi kilpailee yritysten ja tuotannon sijaintipaikasta kansainvälisessä kilpailussa. Jos työvoiman saatavuus ei ole kunnossa, tuotantoa uhkaa siirtyä muualle.
- Rakenteellinen työttömyys n. 7,4 % (OECD), syyskuussa työttömyys 8,0 %. Työttömistä ei ole enää suurta työvoimareserviä saatavilla ilman rakenteellisia uudistuksia.
- Nykyjärjestelmä huomioi huonosti suhdannevaihtelut ja nopeasti muuttuvat alueelliset osaamistarpeet.

Tarvitaan joustavat työmarkkinat ja joustavaa koulutusta

- Paikallinen sopiminen mainitaan myös ensi vuoden talousarvioesityksessä, mutta käytännön toteutukseen ei ole edes suunnitelmaa. Tässä pitää edetä.

- Työmarkkinoiden joustavuutta on lisättävä paikallisella sopimisella ja joustavammalla palkanmuodostuksella.

- Resurssien siirto ammatillisen koulutuksen reformin toteuttamiseen kannatettavaa. Ammatillisen koulutuksen uudistus on esimerkki joustavasta koulutuksesta, jolla on mahdollista helpottaa myös työvoiman kohtaanto-ongelmaa. Lisää päätösvaltaa koulutuksen järjestäjille vastata ketterämmin työelämän tarpeisiin, mahdollistaa tehokkaan täydennys- ja muuntokoulutuksen sekä jatkuvan opintojen aloittamisen. Tällaisia joustoja tarvitaan muillekin koulutusasteille.

Työvoiman liikkuvuutta on tuettava

- Kohtaanto-ongelman ytimessä työvoiman heikko liikkuvuus maan eri osien välillä.
- Liikkuvuusavustus hyvä, työn tarjonta laajemmilta alueilta erinomaista.
- Ratkaisevassa asemassa kuitenkin asuntopolitiikka: toisaalta pula ja toisaalta asuntoloukut.
- Laajojen työssäkäyntialueiden toimivuus eli hyvät liikenneyhteydet ja väylät.
- Lisäksi vaikutusta muilla elinvoimatekijöillä kuten päivähoidolla.

Aktiivimalli

- Työnhakijan roolin kasvattaminen työnhaussa kannatettavaa. Vastikkeellisuuden kasvattaminen hyvä asia. Aktiivimalli pääosin kannatettava.

- Optimaalinen työttömyysturvajärjestelmä ottaa huomioon työttömien hyvinvoinnin, budjettirajoitteet ja sen, että työn vastaanottaminen säilyy kannustettavana. Velvoitteet ja seuranta ovat erityisen tarpeellisia järjestelmässä, jossa kannusteet työn vastaanottamiselle ovat joissakin tapauksissa heikot.

- Tarvitaan kuitenkin myös resursseja henkilökohtaiseen palveluun. Kohtaanto-ongelma ja yhä nopeammin muuttuvat osaamistarpeet vaativat yksilöllisiä ratkaisuja. Yksityisten työvoimapalveluiden roolin kasvattaminen on hyvä asia.

- Sanssi- ja duunikorttien yhdistäminen yhdeksi palkkatukikortiksi hyvä, mutta tarvitaan pitkäjänteisyyttä.

Valmistautuminen kasvupalvelu-uudistukseen

- Kasvupalvelu-uudistuksessa on mahdollisuus yksilöllisempien ja profiloiduimpien palveluiden synnyttämiseen.
- Voi tukea alueiden elinvoimaisuutta.
- Uhkana pääosin yleiskatteellinen rahoitus maakunnille.
- Rahoitusmallin pitää kannustaa työttömien työllistämiseen.
- Tavoitteena pitää olla sujuvammat ja paremmat palvelut työnhakijoille ja yrityksille.

Työvoiman kohtaanto-ongelman helpottaminen vaatii työperäistä maahanmuuttoa

- Väestöennusteen mukaan 25-64-vuotiaiden määrä vähenee 50 000 henkilöllä vuosina 2018-2030. Samalla muut ikäluokat kasvavat 265 000 henkilöllä.

- Suomi tarvitsee aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa. Menestymisemme tulevaisuudessa riippuu siitä, pystymmekö rekrytoimaan korkeaa osaamista ja ammattitaitoisia työntekijöitä myös ulkomailta.
- EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien, Suomesta työlupaa hakevien työntekijöiden saatavuusharkinnasta on luovuttava. Nykyisellään prosessi saattaa kestää jopa 6 kk.

- Saatavuusharkinnasta luopuminen avaisi yrityksille mahdollisuuden etsiä nopeammin ratkaisuja työvoimapulaan ja kohtaanto-ongelmaan, parantaisi työllisyyttä ja auttaisi taloutta kasvamaan.